

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: v veselju družbi pri g. Leskošku v Kozjem nabral tov. Miloš Germovšek 22 K 20 h; g. Alojzij Minatti, trgovec na Igu, 2 K; g. Ivan Gerbec, trgovec na Igu, 1 K in g. Josip Jamnik iz Pijavegorice 1 K; g. Ivan Klun, trgovec v Ribnici, 2 K; g. Anton Fabijan, c. kr. davčni kontrolor v Ribnici, 3 K; g. dr. Ivan Vulec, c. kr. sodni pristav v Ribnici, 1 K; učiteljsko kozjanskega okraja, zbrano pri pogrebu kranjskega tovariša Ivana Hočevarja, nadučitelja v Zagorju pri Planini, namesto venca na grob tovarišu 32 K 30 h. K temu znesku so prispevali tudi deželni poslanec g. dr. Jankovič: c. kr. sodni pristav g. dr. Žihar ter tovariša Iv. Rošker in Pavel Flerè iz šmarnskega okraja; g. Janez Smole, posestnik v Preserju iz kazenske poravnave z nadučiteljem Avgust Korbarjem iz Preserja, globo 10 K; Posojilnica za Loški potok, Drago, Travo in sosedstvo v Travniku 20 K, Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani, 100 K; g. Ljudevit Stiasny, c. kr. okr. šolski nadzornik v Krškem, dividendno zadržnega deleža pri Hranilnici in posojilnici učiteljskega konvikta 2 K 50 h; gđc. Malči Kobau iz Kostanjevice, nabrala ob priliki zabavnega sestanka učiteljskega naklonjenih prijateljev v Kostanjevici 20 K; Ljubljansko učiteljsko društvo namesto venca na grob blagopokojnemu ravnatelju in nadučitelju Francišku Raktelju v Ljubljani, 20 K; pri učiteljskih prijateljih na Breznici na Gorenjskem nabral tov. Jos. Azman 20 K; g. Fr. Trojar iz Preserja izročil nadučitelju A. Korbarju 15 K, ker mu je odpustil žalitev. G. dr. Alojzij Kokalj, odvetnik tu, 10 K, v spomin pokojne g. Ane Spindler. G. Iv. Krulac, c. kr. vad. učitelj, 10 K mesto venca na krsto šol. ravnatelju Fr. Raktelju. G. Ferdo Wigela, učitelj v Starem trgu pri Rakeku, 21 K, katere so darovali g. Meliwa, gozdar na Ucu pri Rakeku 10 K, g. Čepernič, zemljemerec v Postojni 5 K v spomin umrli svakinji učiteljici Ivanki Perušek. G. Hinko Paternost, učitelj, nabral po pogrebu pri prijateljih pokojnice 6 K, skupaj torej 21 K. Ziveli darovalci!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovaršice: Fran Trošt, Jerica Zemljanova, Erna Jamškova in Josip Potrato, vsi iz Iga; Ignacij Križman, Amalija Jelšek, Rožica Bizjak in Rudolf Žnidaršič, vsi iz Dornberga; Hinko Paternost, Evgenija Lapaine, Katarina Smrdu in Pavla Dežman, vsi iz Senožečah; Hinko Legiša iz Škofelj; Janko Garvas iz Fare vasi; Anton Sila iz Ajdoveca pri Žužemberku; Marija Blahna, Ana Krašovec, Stefanija Boje, Viljelmína Beniger, Leopoldina Tomšič, Viktor Grčar, Lučevik Mikolič, Božidar Betriani in Stefan Tomšič, in Ana Šiška, vsi iz Ribnice na Dolenjskem, s pripomnjo: „Deset nas je v Ribnici in vsi smo plačali; menda bo radevedni stavec zadovoljen z nami ter nam prizanesel svoje zbadljivo očitaje!“ (Vsa čast zavodnemu in naprednemu ribniškemu učiteljskemu stavecu.) M. Bajc in M. Lokar iz Banjake na Dolenjskem; A. Canjko iz Razbora; Ivan Strukelj in Ana Vavken iz Bučke; Marija Antončič iz Borovnice; Fran Jamšek, Peter Jankovič, Melhior Rismal, Amalija Pink; Angela Schubert in Stefanija Scheligo, vsi iz Rajhenburga; Fran Bollè iz Mislje pri Divači; Leopold Arko, Marija Kenda in Alojzij Hreščak, vsi iz Lokve pri Divači; Vincenc Jurman iz Kuželja na Dolenjskem; Antonija Kadunc iz Prežan pri Litiji; Gregor Leonardis iz Kravavega potoka na Primorskem; Ivan Kalan iz Velesovega; Fran Lunder, Fani Lunder, Gusti Lunder in Emilija Vouk, vsi iz Rake na Dolenjskem; Pavel Plesničar iz Ribemberka na Goriškem; Ignacij Tramte in Marija Kratner iz Kamnika; Tomo Petrovec in Angela Janša iz Jarš; Anton Krmac iz Vipolž pri Kozani, Anton Gruntar iz Vrsnega; Vinko Gregorič iz Opatjega sela; Ivan Petrič iz Rudnika; Anton Berginec in Karel Gruntar iz Sežane; Ivan Grahli iz Stanjela; Fran Verbič iz Slavine; Ana Primčič iz Kozane na Goriškem; Rudolf Horvat in Mária Dovan iz Zagorja na Notranjskem; M. Kavčič, M. Rupnik, Ana Tomec, P. Lapajne, M. Gostiša, J. Tauses, K. Burnik, M. Lapajne, P. Buh, M. Pleskovič-Črček in J. Kraps, vse na deklški šoli v Idriji (živele!); F. Exel iz Vojnika pri Celju; Julij Čenčič iz Vrem; Leopold Ferjan iz Olševka; Rozina Vidali in Jos. Purkhart iz Zibike; Avgust Korbar in Lona Dolinšek iz Preserja; Ivan Zupan in Matilda Poženel iz Dolskega; Andrej Sattler iz Ljubinja pri Tolminu. Hvala!

Protí učiteljstvu. Zadnje nedeljo so imeli klerikale v „Unionu“ v Ljubljani shod. Šlo je za volitve v deželni zbor kranjski. Govorila sta dr. Susteršič in dr. Lampe. Zadnji

je razvel črno armado kaplanov do navdušenja in odobravanja s tem, da je zabavljal čez učiteljsko. Dr. Lampe nima zadnje čase pod milim Bogom drugega posla, nego da se zaganja v učiteljsko. To je alfa in omega vse njegove politične modrosti in morale. Mož nekaj prosi. Učiteljsko je sicer mirno in potrpežljivo, a končno utegne biti tudi še tolike pohlevnosti konec. Dr. Lampe samo preti in žuga. Sedaj vemo: on je tisti junak, ki strelja s slavnoznanostno pištolo „Slovenčeve“ redakcije. Kar tam skuha, nesramnega in podlega, vsemu temu je kuhar ta fanatiški sovražnik učiteljsva. Bili bi strahopetni zajci, če bi pustili, da bi nam maziljenec neženirano glodal na časti in poštenju. Ker vedno izziva in dreza, pa naj ima boj, odkrit in možki! A on izziva in dreza v imenu stranke, zato boj vsem tistim, ki soglašajo z njim! Mi nismo krivi, ako je tako. Nobene cene ni, da bi zanjo prodali svoje dobro ime. Ako smo lažni in brezpravni, pa smo vsaj poštene. Časti in dobrega imena pa nam ne bo jemal nihče in če bi bil sam rimski papež!

O našem listu simpatično poroča v zadnji številki puljska „Narodna Prosveta“. Takisto priznalo pišejo o „Učiteljskem Tovaršišu“ praške „Učiteljské Noviny“. Sedaj gre po vsem slovanskem svetu o nas samo dober glas. To nam je v veselje in v bodrilu.

Slava cesarju Francu Jožefu I.! Ta najnovejša Emil Adamičeva skladba se že stavi v Učiteljski tiskarni in utegne biti dovršena v dobrih dveh mesecih. Obsegala bo cela partitura z besedilom vred 36 strani. Pričakujemo, da si bo vsaka šola nabavila vsaj po en izvod. Tudi v nobeni okrajni učiteljski knjižnici ne sme manjkati tega patriotskega dela. Za učence in učence se bo natisnilo besedilo v posebnih zvezkih, ki ne bodo dragi.

Drugi ljubljanski učiteljski krožek ima sestanek v sredo, dne 19. februarja zvečer pri „Zlati kaplji“ na Sv. Petra cesti. Pristop ima vsak učitelj in vsaka učiteljica. Tovarši in tovaršice z dežele dobro došli. Prihodnji sestanek in lokal se bo določil ta dan. — Prvi ljubljanski učiteljski krožek ima svoje redne sestanke vsako soboto zvečer pri „Seidlu“ (hotel Južni kolodvor).

Osebné vesti na Kranjskem. Učiteljica Marija Novakova v Polhovem gradu je dobila zaradi bolezní dopust in jo nadomešča absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Kosakova. Suplentinja Viljemína Benigarjeva v Ribnici je imenovana za proviziorno učiteljico istotam, kamor pride kot suplentinja absolvirana učiteljska kandidatinja Ana Šiška.

Odlikovanje. Minister za bogočastje in pouk je podelil z odlokom z dne 13. januarja 1908 l., št. 54.435, tov. Antonu Benigarju, nadučitelju v pokoju, sedaj učitelju na zasebni šoli v „Šolskem Domu“ v Gorici, že odlikovanemu s častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje, v priznanje njegovega dolgoletnega in uspešnega delovanja v šolski službi naslov ravnatelja.

Osebné vesti v tržaški okolici. V II. plačilno vrsto so bili pomaknjeni v tržaški okolici Emil Pakič, nadučitelj v Sv. Križu poleg morja, Andrej Godina, učitelj v Škvednju, ter Marija Pižonova, učiteljica istotam in Ivanka Sabadinova.

Tovaršiu Silvestru, nadučitelju na Črnom vrhu pri Idriji, se je kot volilec in državljani zgodila od okrajnega glavarstva, oz. od okrajnega šol. sveta v Logatcu velika krivica. O tem protizakonitem postopanju cesarske kraljeve oblasti izpregovorimo prihodnjič resno besedo.

Umrl je dne 9. t. m. v Ljubljani tov. Fran Raktelj, šol. ravnatelj v pokoju, star 74 let. R. i. p. — Dne 7. t. m. je umrla tovaršica Ivanka Perušekova, učiteljica v Starem trgu pri Ložu. N. v. m. p. — Na Bregu pri Polzeli je dne 7. t. m. umrl upokojeni šol. voditelj Blaž Čebul, star 82 let. Lahka mu zemlja!

Namesto venca † g. Fr. Raktelju, nadučit. v p., je darovalo učiteljsvo II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani 24 kron za „Učit. konvikt“.

Nesreča. Tov. Emerik Moric, nadučitelj pri Sv. Petru pod Sv. gorami, si je zlomil nogo.

Pevsko zvezo moravskih učiteljev, ki je priredila o božiču koncert v Ljubljani, je lepo sprejelo slovensko učiteljsvo na kolodvoru, pri koncertu pa je poklonila Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev umetniško izdelano diplomo. Za lep sprejem in diplomu se zahvaljuje Pevska zveza s sledečim lepim pismom, ki se glasi v prevodu: Dragi stanovski bratje! V minulem Božiču prišli smo v Vašo belo Ljubljano, da pridedimo tam koncert. Neznani nam je bil kraj, a vedeli smo, da biva tam dragi bratski narod; upali smo na prijateljski stisk rok, na ljubeči pogled oko v oko. A resnica je daleč nadstizila naša pričakovanja. Vi ste nam nudili toliko dokazov prijateljstva in odkritosrčnih simpatij, da se bodo svetili trenutki med Vami nepozabljeni in neovneli v naših spominih. Za presrečni sprejem na kolodvoru, za lepo diplomo, za velik obisk na koncertu, za vse se zahvaljujemo prijateljsko in srčno! Dvojno vzajemnost smo proslavili tako lepo, učiteljsko in slovansko in v to vam kličemo glasni nazdar! Jožef Dovrtel t. č.

predsednik, Hubert Mahna, t. č. tajnik. V Ljubljani n/B. 12. januarja 1908.

Iz Tople pri Zagorju ob Savi nam pišejo: Tudi učiteljsvo naše romantične in divne zagorske doline se vrlo zanima za napredek in strujo modernega časa. Po prizadevanju nadučitelja tov. Franca Kozjaka se je sklenilo prirediti tudi v tej prijazni in zgodovinsko pomembni okolici krožke, katerih prvi bo v Toplicah pri Zagorju ob Savi v prostorih g. J. Stepišnika dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne. Prvega tega sestanka se udeležijo tudi naš nadzornik g. Ljudevit Stiasny, ki bo na našo prošnjo v topliški šoli popisal in s skioptičnimi slikami ponazoroval svoje potovanje na Severni rti in na Spitzbergen, za kar je že v Ljubljani žel obilo zaslužene pohvale. — Zavedni in napredni prijatelji tovariši in čislane tovaršice iz bližnje okolice, s Kranjske in sosednje zelene Stajerske, pobite k nam in videli boste, da vam za ta trud ne bo žal! Vsaj od bližnjih sosedov se pričakuje gotovega poseta. Pričakuječ vsestransko veselega snidenja, vam vsem kličem že naprej kreпки: „Na zdar!“

30 let — mnogo je let. Dne 1. februarja je minilo 30 let, odkar je prišel učiteljevati v sežanski okraj Anton Leban, nadučitelj na petrazrednici in predsednik krajnjega šolskega sveta v Komnu na Krasu. Tov. Anton Leban (bivši „Mozirski“) je prišel pred 30 leti za učitelja v Sežano. Tam je učiteljeval 3 leta in sedaj je že 27 let voditelj komenske šole. Za njegovega delovanja se je komenska štiritirazrednica razširila v petrazrednico, ustanovila se je enorazrednica v Svetem pri Komnu in tej šoli se je oddalo iz komenske šole nad 100 otrok. Nadalje se je otroke iz Zagorja in Ivanjigrada, ki so obiskovali komensko šolo, vselalo v trirazrednico na Gorjanskem. S tem je pridobila Gorjanska šola okoli 50 otrok. — Ker je bila komenska šola s tem razbrezrena, se je uvedel v to šolo celodnevni pouk. A Leban je ustanovil še pred 25 leti prvo primorsko slov. učiteljsko društvo in to društvo je „Sežansko učiteljsko društvo“ ki mu je bil Leban prvi predsednik. — Šele potem so se pojavila druga slovenska učiteljska društva na Primorskem. In ta so: goriško, tolminsko, kopersko, tržaško itd. učiteljsko društvo. Pred 25 leti je cesar odlikoval tov. Antona Lebana s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Ker je bil tov. Leban še pred svojim dohodom v Sežano že več let učitelj, bo kmalu praznoval 40 letnico svojega učiteljevanja. Še mnogo let vrlému tovarišu!

Ivan Kranje. Dne 28. prosinca je umrl na Dunaju g. Ivan Kranje, bivši mestni učitelj v Mariboru, v 91. letu svoje starosti. Pokojnik je bil rojen v Rajhenburgu ob Savi. Dlje časa je bil učitelj v Celju, potem v Mariboru, kjer je bil tudi imenovan okrajnim šolskim nadzornikom. Zanimivo je, da je bil Kranje takozvani vzor-učitelj pod Slomškom, ki se je bil z njim seznanil kot opat in šolski ogleda v Celju. V zapuščini Kranjevi je mnogo pohvalnih, lastnoročnih Slomškovihih pism. Kranje je svoj čas mnogo sodeloval pri „Drobtincah“.

Donesek k našemu socialnemu vprašanju. Tri pomožne učiteljice bodo na Kranjskem brezplačno poučevale. To dejstvo so oblasti akceptirale. — Rečemo le: Mati domovina, zakrij si oči, ne glej te sramote! Ni jim dovolj, da so te ukovale v verige, tvoji trinogi ti delajo še hujši gorje. Tvoje najmlajše dete so zaslužili, da ti brezplačno snaži črevlje! — Zakrij si oči in plakaj! Tako strežijo tvojim bednim otrokom, a sami se maste ob trojem, tebi ugrabljenem imetu. Kje je morala? Aoh!

Krško učiteljsvo je priredilo v soboto, dne 1. t. m., drugi roditeljski sestanek v telovadnici meščanske šole. Prvi je predaval tov. nadučitelj Jurij Adlešič o vzgoji v Ameriki. Povedal nam je mnogo zanimivega. Amerika je tudi v tem pogledu veliko pred nami. Vzgoja za poznejše praktično življenje, javne knjižnice itd. vse je veliko boljše uredeno kakor pri nas. Strok. učitelj tov. Fran Marinkič je nato govoril o pridobivanju in uporabi železa. Predavanje je pojasnil s 50 skioptičnimi slikami, ki so dokaj pomogle k razumevanju stvarine. Zbrano občinstvo je obema predavateljema izrazilo svoje odobravanje s ploskanjem.

Gornjegrajski in vranski okraj imata skupno uradno konferenco dne 24. junija t. l. v dvorani hotela „Avstrija“ v Mozirju. Razpravljale se bodo teme: 1. Važnost šolskih izletov, 2. Kako se naj oblikoslovje v ljudski šoli obravnava, da koristi kmetijstvu in obrtništvu? 3. Sestava vzornih razredov učnega časa za enorazredne do šestrazredne ljudske šole v smislu § 17. izvršilne naredbe k def. šolsk. in učnemu redu.

Vadnica mariborskega moškega učiteljskega društva je mariborskim Slovincem nekako nadomestilo za slovenske šole. Nekdaj za ravnatelj Kaasa, se je poučevalo na tej šoli slovensko. Bili so nameščeni na nji Miklošič, Koprivnik in Majcen — torej trije Slovinci. Danes sta nameščena na nji dva Nemca in dva Slovence. Najnovejša pridobitev za vadnico je nemški Kočever Herbst. Ta ne zna slovenski — a vkljub temu poučuje slovenski! Kakor znano, je Herbst kompenzacija za imenovanje Majceno — in nosi tedaj težko odgo-

Jubilejski dar.

Učiteljsvo — sebi: tov. Janko Žirovnik, iz Št. Vida nad Ljubljano, izkupček za „Narodne pesmi“ v januarju 203 K 24 h; tov. Josip Kobal iz Dolenjevasi pri Senožečah 2 K; Andrej Kmet iz Cerkelj na Gorenjskem, za januar 2 K; Metodek Trošt, nadučitelj sinček z Iga, za januar 2 K; tov. F. Exel iz Vojnika, 5 K; tov. Ivan Schmeidek iz Rovov pri Radomljah, za januar 2 K; tov. Teodor Betriani iz Ribnice, za januar 2 K; tov. Ivan Stupica iz Dražgoš, 24 K za l. 1908.; tov. Ljudevit Fettich-Frankheim iz Mokronoga za januar 1 K; Kmetiška posojilnica na Vrhniki 30 K; tov. Fran Jamšek 4 K; tov. Peter Jankovič 4 K; tov. Amalija Pink 4 K; tov. Stefanija Scheligo 4 K, vsi iz Rajhenburga; tov. Josip Svetlin 1 K; tov. Amalija Martelanc 1 K; tov. Jospina Maisel 1 K; tov. Friderik Lešnik 2 K, in tov. Ludovik Varl 1 K, vsi iz Poljčan na Stajerskem; tov. Fran Silvester iz Črnega vrha, prva četrtina 5 K za l. 1908.; skupaj 293 K 24 h; zadnjič izkazanih 216 K; došle darovanih 509 K 24 h. Bog plati!